

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ СФЕРИ УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

У статті розглядаються особливості інтелектуальної сфери та розумової діяльності молодших школярів з особливими освітніми потребами що дає можливість оцінити сформованість у дітей певних психічних процесів, необхідних для успішного навчання.

Ключові слова: молодші школяри з особливими освітніми потребами, просторові уявлення, операції аналізу, синтезу та узагальнення, причинно-наслідкові зв'язки, мовлення та словесно-логічне мислення.

The article considers the features of the intellectual sphere and mental activity of junior schoolchildren with special educational needs, which makes it possible to assess the formation of certain mental processes in children, necessary for successful learning.

Key words: junior schoolchildren with special educational needs, spatial representations, operations of analysis, synthesis and generalization, cause-and-effect relations, speech and verbal-logical thinking.

Дослідження особливостей інтелектуальної сфери саме у молодшому шкільному віці є надзвичайно важливим, адже у цей період діти опановують навчання як новий вид діяльності, який з часом стає для них провідним. З метою покращення навчання дітей з особливими освітніми потребами у молодших класах стало найбільш продуктивним, необхідно знати особливості розумової діяльності кожного учня [1, с.51].

Під час спостереження за діяльністю та поведінкою учнів другого класу з ООП виникла змога виявити певні особливості їхньої розумової діяльності, що дає можливість оцінити стан сформованість у дітей певних психічних процесів, необхідних для успішного навчання.

Результати порівняльного аналізу рівня інтелектуального розвитку учнів основної групи 2-го класу Херсонського загальноосвітнього навчально-виховного комплексу № 48 та контрольної групи учнів 2-х класів ЗОШ №32 проведеного у 2021 році за методикою Н.М. Стадненко [2, с.36], представлено на (Рис. 1).

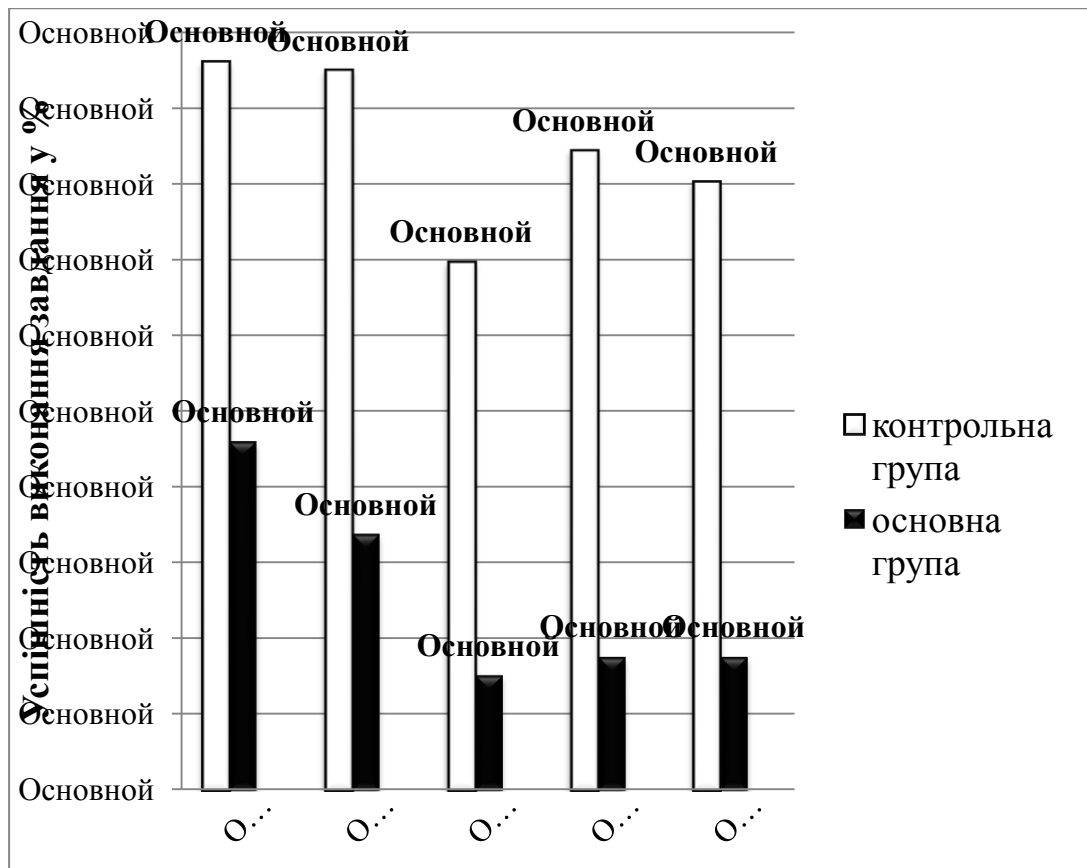

Рис. 1. Результати дослідження особливостей інтелектуального сфери учнів молодших класів основної і контрольної групи

Примітка: 1 – просторові уявлення; 2 – здатність оперувати наявним досвідом; 3 – операції аналізу, синтезу та узагальнення; 4 – причинно-наслідкові зв'язки; 5 – мовлення та словесно-логічне мислення.

Середня успішність виконання завдання учнями основної групи складає 26% (контроль – 85,2%), в тому числі, завдання на дослідження просторових уявлень учнів – 46% (контроль – 96,2%); здатності оперувати наявним досвідом – 33,8% (контроль – 95,1%); сформованість операцій аналізу, синтезу та узагальнення – 15,2% (контроль – 69,8%); вміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки – 17,6% (контроль – 84,5%); рівню розвитку мовлення та словесно-логічного мислення – 17,6% (контроль – 80,4%).

Для учнів основної групи найлегшими виявилось завдання на знаходження нісенітниць у зображених ситуаціях (успішність виконання 48,6%) – діти правильно визначали неправильні елементи зображень, але зустрічалися певні ускладнення при поясненні свого вибору. При вирішенні даного субтесту спостерігався найбільший показник самостійної діяльності учнів (у 66,6% дітей). Найбільш складним виявилось розкриття прихованого змісту сюжетних картинок (успішність виконання 14,8%): для школярів доступним було лише називання окремих елементів зображення, не розуміючи дій та мотивів персонажів. Також багато труднощів виникало у дітей при вирішенні вправ, спрямованих на групування предметів за функціональними та родовими ознаками (успішність виконання 17,3%) – проблеми виникали, насамперед, в усвідомленні задачі та у поясненні свого вибору, деякі діти групували предмети не за їхньою родовою подібністю, а за кольором та формою (до тарілки та чашки було віднесено голуба тому, що ці об'єкти мали таке ж забарвлення блакитного кольору).

Результати діагностики здатності молодших школярів відтворювати окремі події та різнобічно їх аналізувати наведено на (Рис. 2). Дослідження показало значні

відмінності в успішності виконання субтестів між учнями основної та контрольної груп.

Так, середня успішність виконання завдання дітьми основної групи становить 24,8% (контроль – 83,3%).

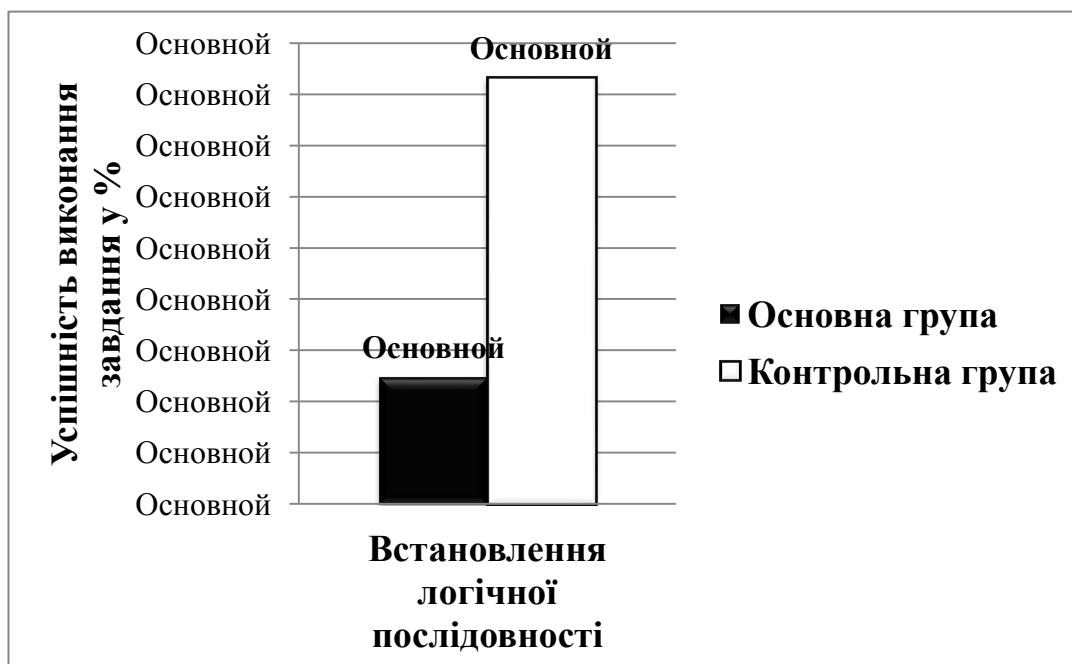

Рис. 2. Результати дослідження уміння встановлювати логічну послідовність.

Дітям основної групи досить складно далось це завдання: 33,3% двох учнів з ООП зовсім не виконали завдання; 50% трьох учнів з ООП мають низький рівень виконання.

Діти контрольної групи мають показники успішності виконання завдання вище середнього, але у деяких учнів виникали певні труднощі під час його вирішення. Деякі учні за запитаннями послідовність подій визначали вірно, але при визначенні усвідомленості виявлялось невміння розглядати ситуацію з різних сторін.

Узагальнення результатів, отриманих за допомогою діагностичних методик, дозволило оцінити індивідуальні особливості інтелектуальної сфери кожного учня та на цій основі визначити орієнтовні завдання корекційно-розвивального впливу. Результати, отримані із дослідження дають можливість організувати навчальний процес таким чином, щоб допомогти кожному учневі успішно вчитися, оволодівати знаннями, вміннями і навичками відповідно до його потреб та можливостей.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Малихіна О. В. Особливості учіння дітей молодшого шкільного віку / О. В. Малихіна. – К. : Початкова школа – 2002. - № 7. – С. 51-54
2. Стадненко Н. М. Методика діагностики відхилень в інтелектуальному розвитку молодших школярів / Н. М. Стадненко, Т. Д. Ілляшенко, А. Г. Обухівська // Видання друге, перероблено і доповнено – Кам'янець-Подільський: Видавець ПП Зволейко Д.Г., 2006. – 36с.

Рекомендує до друку науковий керівник Дрозд Л.В.